'गाउँ गाउँमा सुचना र सञ्चारको लागी हाम्रो अभियान'

www.namastekarnali.com

नमस्ते कर्णाली

Namaste Karnali National Daily राष्ट्रिय दैनिक

वर्ष १ अंक : ६२ मंगलवार १३ कार्तिक, २०८१ 29 (Tuesday) October 2024 पृष्ठ ४, मूल्य रु : १०।-

बजारमा जतात्यतै प्लाष्टिकजन्य माला

अनुगमन फितलो हुँदा स्थानीय सरकारको निर्णय कार्यान्वयन भएन

■ भीम रावत

कोहलपुर, कार्तिक/१२

कोहलपुर नगरपालिकाले यही कार्तिक ४ गते सार्वजनीक सूचना जारी गरी नगरपालिकाको क्षेत्रभित्र कसैले पनि प्लाष्टिकजन्य मालाहरुको उत्पादन तथा बिक्रीवितरण नगर्नु/नगराउनु भनेको थियो । यस्तो सूचना नगरपालिकाले यस पटक मात्र होइन, सधै नै तिहार नजिक आउँदा प्रकासित गरेकै हुन्छ । यो स्थानीय सरकारले जनस्वास्थ्य प्रति आफ्नो औपचारिकता मात्र पुरा गर्ने बाहेक अरु केही होइन । प्लाष्टिकजन्य फूलगुच्छा, माला लगायतका सामाग्रीहरुले वातावरण प्रदुषण गराउनुका साथै मानवीय स्वास्थ्यमा समेत प्रतिकूल असर पार्ने भएकाले यस्को उत्पादन, भण्डारण तथा बिक्रीवितरणमा रोक लगाउने नगरपालिकाले निर्णय गरेको थियो । तर स्थानीय सरकारको बजार अनुगमन फितलो हुँदा उसको सो निर्णयलाई कोहलपुर बजार क्षेत्रका कतिपय ब्यापारीहरुले नै धोती लगाई दिएका छन् । स्थानीय सरकारको सो निर्णय विपरीत बजारमा प्लाष्टिकजन्य फूलगुच्छा तथा मालाहरु खुलेआम पसलमा छ्यापछ्याप्ती देख्न पाइन्छ । कोहलपुर बजार को साझा चोक, धिताल पेट्रोलपम्पको पूर्व साइडको बजार लाइनका कयौ पसलहरु, एनटिभि चोकनिरका पसलहरु लगायतका स्थानहरुमा खुलेआम प्लाष्टिकजन्य फूलमालाहरु प्रसस्तै झुन्ड्याइएको पाइन्छ । बजार क्षेत्रमा समेत स्थानीय सरकारले अनुगमन गरेर आफ्नो निर्णय कार्यान्वयन गराउन सकेको छैन भने अन्य गाउँघरतिर कसैको नजर नपुग्ने स्थानहरुमा झन के हालत होला । कोहलपुर साझाचोकका एक व्यवसायीले आफ्नो नाम नछाप्ने शर्तमा भने, ' सर मैले पोहोर साल देखि नै यो प्लाष्टिकका फूलहरु नबेच्नु भनेको छु मान्दैनन् । आफ्नो पसलको बगलमा पसल भरी प्लाष्टिकका लामा झुण्ड्याएको देखेर मलाई पनि राम्रो लागेको छैन ।' उनले थपे, 'स्थानीय सरकारले निर्णय मात्र गरेर हुँदैन । कडाईका साथ बजार अनुगमन गर्नु पर्छ र प्लाष्टिकजन्य फूलगुच्छा तथा मालाहरु जहाँ जहाँ छन् सबै जफत गरेर नष्ट गर्नु पर्दछ । यसो गर्न सके मात्र स्थानीय सरकारको निर्णय कार्यान्वयन होला ।'

कोहलपुर क्षेत्रका पत्रकारहरुको गम्भिर ध्यानाकर्षण

■ नमस्ते समचारदाता

कोहलपुर, कार्तिक/१२

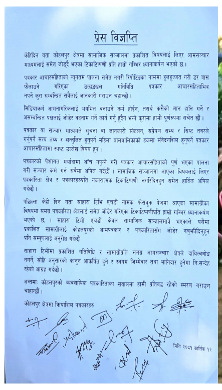

कोहलपुर क्षेत्रमा सामाजिक सञ्जालमा प्रकाशित विषयलाई लिएर आमसञ्चार माध्यमलाई समेत जोड्दै भएका टिकाटिप्पणी प्रति कोहलपुरलाई कर्मथलो बनाएर रिपोर्टिङ गरिरहेका पत्रकारहरुले आफ्नो गम्भिर ध्यानाकर्षण भएको जनाएका छन् । पत्रकार आचारसंहिताको न्यूनतम मापदण्ड समेत पालना नगरी रिर्पोटिङका नाममा हुलहुज्जत गर्ने र डर त्रास फैलाउने गरिएका उच्छृङखल गतिविधि गरेको घटना प्रति सम्वन्धित सवैलाई जानकारी गराउँदै उनीहरुले विज्ञप्ति जारी गरेका छन् । पत्रकार आचारसंहिता भित्र मिडियाकर्मीले आमनागरिकलाई भयभित बनाउने कर्म तथा कसैको मान हानि गर्ने र असम्वन्धित पक्षलाई जोडेर बदनाम गर्ने कार्य गर्न नहुने भन्ने कुरामा आफुहरु पूर्णरुपमा सचेत रहेको विज्ञप्तिमा भनिएको छं । 'पत्रकार वा आमसञ्चार माध्यमले सूचना वा जानकारी संकलन वा संप्रेषण गर्दा सभ्य र सिष्ट भाषा र आचरणलै गर्नुपर्ने, सत्यतथ्य र सन्तुलित हुनुपर्ने सवालमा आफुहरु सचेत रहेको, महिला तथा बालबालिकाको हकमा अझ बढी संवेदनशील हुनुपर्ने पत्रकार आचारसंहितामा स्पष्ट उल्लेख गरिएको विषय भएकाले पत्रकारको पेशागत मर्यादामा आँच नपुग्ने गरी पत्रकार आचारसंहिताको पूर्ण पालना गरी सञ्चार कर्म गर्न सवैमा अपिल गर्दछौं' विज्ञप्तिमा भनिएको छ । आज जारी विज्ञप्तिमा भनिएको छ । विज्ञप्तिमार्फत सामाजिक सञ्जालमा आएका विषयलाई लिएर पत्रकारिता क्षेत्र र पत्रकारहरुप्रति नकारात्मक टिकाटिप्पणी नगरिदिनहुन समेत अपिल गरिएको छं । पछिल्ला केही दिन यता साहारा टिभि एचडी नामक फेसवुक पेजमा आएका सामग्रीका विषयमा समग्र पत्रकारिता क्षेत्रलाई समेत जोडेर गरिएका टिकाटिप्पणीप्रति हाम्रो गम्भिर ध्यानाकर्षण भएको छ विज्ञप्तिमा भनिएको छ । साहारा टिभी एचडी केवल सामाजिक सञ्जालमात्रै भएकाले यसैमा प्रकाशित सामग्रीलाई कोहलपुरको आमपत्रकार र पत्रकारितासँग जोडे नबुझीदिनु हुन पनि सबैलाई अनुरोध गरिएको छ । साहारा टिभीमा प्रकाशित गतिविधि र सामग्रीप्रति समग्र आमसञ्चार क्षेत्रले दायित्ववोध नगर्ने, सोहि अनुसारको कानुन आकर्षित हुने र स्वयम् जिम्मेवार तथा भागिदार हुनेमा निःसन्देह रहेको आग्रह गर्नुका साथै कोहलपुरको व्यावसायिक पत्रकारिताका सवालमा हामी प्रतिवद्ध रहेको स्मरण गराउन चाहान्छौं विज्ञप्तिमा उल्लेख छ।

बालिकामाथि जबरजस्ती करणीको प्रयास

■ नमस्ते समचारदाता

कालीकोट, कार्तिक/१२

कालीकोट जिल्लामा बालिका माथि जबरजस्ती करणीको प्रयास भएको छ । जबरजस्ती करणी प्रयास गर्ने जिल्लाको सान्नीत्रिवेणी-२ का रमेश तिरुवाविरुद्ध जिल्ला प्रहरीमा उजुरी परेपछि घटना बाहिर आएको हो । सान्नी त्रिवेणी २ र ३ को सिमानामा पर्ने नाइनाको जङ्गलमा बालिकालाई एक्लै हिँडिरहेको बेला गत शनिबार तिरुवाले हातपात गरेर जबरजस्ती करणी गर्न खोजेपछि बालिका चिच्याउँदा मुखमा हान्दा दुई वटा दाँत भाँचिदिएको आफन्तले प्रहरीसमक्ष जानकारी गराएका छन् । कालीकोटका प्रहरी प्रमुख डिएसपी टेकबहादुर रावतले पीडित बालिका अभिभावकसँग प्रहरी कार्यालय आएको र बालिकामाथि दुर्व्यवहार भएको जानकारी पाएको बताउनुभयो । उहाँका अनुसार आरोपित घरमा नभेटिएका कारण खोज भइसकेको छ । ''पीडित बालिकाका अभिभावकले भने जस्तै हो कि होइन त्यसबारे अनुसन्धानपछि थाहा हुन्छ,'' प्रहरी प्रमुख रावतले भन्नुभयो, ''यद्यपि बालिकामाथिको हिंसा पक्कै हो ।'' विस्तृत बुझ्न र स्वास्थ्य परीक्षण गर्न बालिकालाई जिल्ला अस्पताल पठाइएको जानकारी उहाँले दिनुभयो । पीडित बालिकाले आफूलाई एकान्तमा मुख थुनेर नराम्रो काम गर्न खोजेपछि चिच्याउँदा मुखमा हानेको सुनाइन् । सो क्रममा दुई वटा दाँत झरेको बालिकाले बताइन् । आरोपित भने फरार छन् ।

जन्म, मृत्यु, विवाह, बसाइँ सराइँ र सम्बन्ध बिच्छेदलगायतका व्यक्तिगत घटनाहरु भएको ३५ दिनभित्र गाउँपालिकाको सम्बन्धित वडा कार्यालयमा गई दर्ता गराऔं ।

अदानचुली गाउँपालिका
श्रीनगर, हुम्ला

नमस्ते कर्णाली विज्ञापन एजेन्सी
www.namastekarnali.com

नमस्ते कर्णाली मल्टिमिडिया प्रा.लि. द्वारा संचालित नमस्ते कर्णाली राष्ट्रिय दैनिक, नमस्ते कर्णाली राष्ट्रिय साप्ताहिक, namastekarnali.com मा विज्ञापन, सुचना, बोलपत्र आवह्वान सम्बन्धी सुचना, कर्मचारी भर्ना सम्बन्धी सुचना, जनहितमा जारी सुचना आदी प्रकाशन गर्नु परेमा हामीलाई सम्झनुहोला।

नमस्ते कर्णाली राष्ट्रिय दैनिक | नमस्ते कर्णाली राष्ट्रिय साप्ताहिक | नमस्ते कर्णाली डटकम

नमस्ते कर्णाली मल्टिमिडिया प्रा.लि.

सम्पर्क : कोहलपुर-११, बाँके

व्युरो कार्यालय : सुर्खेत शाखा कार्यालय हुम्ला, मुगु, बाजुरा, कालिकोट, जुम्ला, सल्यान, जाजरकोट

कोहलपुर : ९८४७२४६९०३ हुम्ला : ९८६८३९६३३२ मुगु : ९८६८३७०८०५ बाजुरा : ९८६५६६८०९९
कालिकोट : ९८६५६६८०९९

FOLLOW US

: namastekarnali2068@gmail.com
: namastekarnali.com

'गाउँ गाउँमा सूचना र सञ्चारको लागी हाम्रो अभियान'
नमस्ते कर्णाली
www.namastekarnali.com
Namaste Karnali National Daily राष्ट्रिय दैनिक

सत्यवाणी :

भौतिक तथा व्यवसायीक सुरक्षाका लागि पत्रकार एकता नयाँ संविधानमा पूर्ण प्रेस स्वतन्त्रता । - नेपाल पत्रकार महासंघ

सम्पादकीय

विकास निर्माणमा कसैले अवरोध नगरौं

नेपालमा एक त सरकारी काम गराई नै निष्प्रभावी, गुणस्तरहीन, ढिलासुस्ती र अनियमितता जस्ता नकारात्मक प्रवृत्तिले ग्रस्त छ। ढिलासुस्ती गर्ने सरकारी प्रवृत्तिलाई काम गर्ने ठाउँमा यो वा त्यो बहानामा हुने अवरोध निहुँ बन्ने त झन भैहाल्यो। काम गर्ने ठेक्का पाएका कम्पनीहरुलाई काम गर्ने स्थानमा कसैले गर्ने अवरोध त 'के चाइयो काना आँखो' भने झैं हुने भैहाल्यो। त्यस्तो नकारात्मक प्रवृत्ति र निहुँको ज्वलन्त उदाहरण हो बाँकेको नौबस्ता औद्योगिक क्षेत्र निर्माण गर्ने काम। जुन एक दशक अघि देखि शुरु भएर अहिले सम्म पनि डिपिआर मै अल्झिरहेको छ। बाँकेको नौबस्तामा औद्योगिक क्षेत्र बनाउने निर्णय सही भए पनि यसको कार्यान्वयन गर्न नसक्नु दुर्भाग्य नै मान्नु पर्दछ। त्यहाँ कुनै व्यक्तिको लालपूर्जावाला निजी जग्गाको मुआब्जा दिनु परेको र सो को विवाद भएर काम गर्न ढिला भएको होइन। त्यहाँ सार्वजनीक जग्गा कब्जा अतिक्रमण गरेर बसेकाहरुले औद्योगिक क्षेत्र बनाउने भनिएको स्थानबाट अनेत्र नगएका कारण काम शूरु हुन नसकेको हो। त्यति मात्र होइन कतिपय मानिसहरु त नियतपूर्वक औद्योगिक क्षेत्र घोषणा भए पश्चात सो क्षेत्रमा आएर बसेका समेत हुन। नेपालमा राजनीतिक दलहरुको आडभरोसामा कतिपय मानिसहरु आफूलाई स्वघोषित सुकुम्वासी बनाउछन् र जहाँ आफूलाई राम्रो अवसर प्राप्त हुन्छ वा हुनेवाला छ त्यस्तो ठाउँमा गएर अव्यवस्थित रुपमा बस्न थाल्दछन्। यदि सरकार सक्षम छ भने सरकारले सरकारी कामको प्रयोजनका लागि जुनसुकै बस्ती पनि उचित मुआब्जा दिएर सरकारले लिन सक्छ। तर सार्वजनीक जग्गा अतिक्रमित गरेर बसेको मानिस अटेर गरी सरकारले सरकारी प्रयोजनका लागि आवश्यक पऱ्यो अब यो जग्गा खाली गराइदेउ भन्दा आफू बसेको जग्गा छोडन मान्दैन जुन विकासको अवरोधक बन्दछ। नौबस्ता औद्योगिक क्षेत्र निर्धारण गरेको ठाउँमा त्यही अवस्था रहेको छ।

जनहितमा जारी सन्देश

- आफ्नो घर आगन सफा राखौं ।
- विकास निर्माणको काममा जन सहभागीता जुटाऔं ।
- बालबालिकालाई विद्यालय पठाऔं काममा नलगाऔं ।
- हावाहुरी चल्ने ठाउँमा आगो जथाभावी आगो नबालौं । बाल्नु परे पनि काम सकिना साथ तुरुन्त निभाउने गरौं ।
- छाडा चौपायाहरुलाई नियन्त्रण गरौं ।
- जन्मदर्ता, विवाहदर्ता, मृत्युदर्ता, बसाईसराई, व्यक्तिगत घटनाहरु समयमै नै दर्ता गरौं ।
- आफ्नो तिर्नु पर्ने कर समयमै तिरी जरीवाना बाट बचौ ।
- सभ्य समाजको निर्माणमा सहयोग पुऱ्याऔं ।
- दुर्व्यसनबाट बचौं र बचाऔं, घरेलु हिंसा विरुद्ध डटेर लागौं ।
- सार्वजनिक सम्पत्तिको संरक्षण गरौं । हरेक विकास निर्माणका कार्यहरुमा काँधमा काँध मिलाएर अघि बढौं ।
- पालिकाको हरेक विकास निर्माणका कार्यहरूमा सबै पालिकावासीले सहयोग गरौं ।

अदानचुली गाउँपालिका
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय
श्रीनगर, हुम्ला

विकास र जनसाङ्ख्यिक लाभ

रघुराम पराजुली

रघुराम पराजुली

> नेपाली युवालाई नेपालमै बस्ने मनस्थिति र परिस्थिति सिर्जना गर्न सकिरहेका छौँ त ? कि देश छाड्न र विदेश जानकै लागि मलजल गरिरहेका छौँ। न्यूनतम जीवनयापनका लागि आधारभूत आवश्यकता परिपूर्ति गर्न नेपालमै उद्यम, व्यवसाय या रोजगारी पाउने अवस्था दिलाउने दायित्व सरकारको होइन र ? अनि स्वदेशमै बस्ने, परिवारसँगै रम्ने र स्वदेशमै योगदान गर्ने शिक्षा, दिक्षा र मनस्थिति बनाउनमा घरपरिवार, विद्यालय अनि समाजको भूमिका रहँदैन ?

कुनै पनि देशको विकास त्यहाँको भूगोल, भूराजनीतिक परिदृश्य, नागरिकको चेतना स्तर, आर्थिक स्रोतसाधनको उपलब्धता र राजनीतिक परिवेशमा निर्भर रहन्छ। विकास एक बहुआयामिक विषय हो, जसले समग्रमा सकारात्मक परिवर्तनलाई इङ्गित गर्छ । सामाजिक, आर्थिक तथा पर्यावरणीय सुधार तथा दिगोपनाबाट विकासको मापन गर्न सकिन्छ। विकासको साधन र साध्य दुवै जनसंख्या हो । जनसाङ्ख्यिकीय लाभ लिन विशेष रणनीति लिनु आवश्यक छ । नेपालकै दाँजोमा भएका जापान, दक्षिण कोरिया, मलेसियालगायतका मुलुकले गरेको विकासलाई हेर्ने हो भने हामी निकै पछाडि पर्दै छौँ । विश्वको दोस्रो ठुलो अर्थतन्त्र भएको मुलुक चीन र पाँचौँ ठुलो अर्थतन्त्र भएको मुलुक भारतको बिचमा भएको देश नेपालले उदीयमान अर्थतन्त्र भएका मुलुकको छिमेकी देश भएकोमा जुन हिसाबले दुवै देशबाट फाइदा लिन सक्नु पर्दथ्यो सो गर्न सकेको छैन। यी दुई विशाल मुलुक जसको जनसंख्या दुवै देशको एक अर्ब ४० करोड हाराहारी छ। यी मुलुकको जनसंख्याको सानो हिस्साका पर्यटक मात्र पनि नेपाल भित्र्याउन सक्ने हो भने नेपालको विकासको मुख्य आधार पर्यटन बन्न सक्थ्यो । यसका लागि पर्यटकीय गन्तव्य तय गरेर आवश्यक पूर्वाधार विकास गर्ने र पर्यटकको बसाइ लम्ब्याउने र ध्यान खिच्ने पर्यटकीय औजार विकास गर्नु आवश्यक छ । जसबाट स्वदेशमा नै व्यवसाय तथा रोजगारी सिर्जना गर्दै विदेशी मुद्रा आर्जन गर्न सकिन्छ । २०८१ असोज मसान्तसम्मको आँकडा अनुसार नेपालको सार्वजनिक ऋण २५ खर्ब नाघेको छ । नेपालमा गरिखाने वातावरण नै छैन भन्ने भाष्य सिर्जना गरी विदेश पलायन हुने युवा बढ्दै छन् । नेपालमा वार्षिक करिब पाँच लाख युवा श्रम बजारमा प्रवेश गर्छन् तर यीमध्ये करिब एक लाखले मात्र स्वदेशमा रोजगारीको अवसर प्राप्त गर्छन् । ज्ञान र सिपका लागि देश छाड्नेभन्दा पनि रोजगारीका लागि बाहिरिने क्रम बढ्दो छ। आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा मात्रै सात लाखभन्दा बढी नेपाली बिदेसिएका छन् भने एक लाख हाराहारीमा पढ्ने बिदेसिएका छन् । यीमध्ये निश्चित प्रतिशत विदेशमै स्थायी बसोबास गर्ने मनसायले गएका हुन्छन् । यसरी विकासका बहुआयामिक पात्र एकसुरमा बिदेसिरहनु चिन्ताको विषय हो । जलवायु परिवर्तनसँग सम्बन्धित अन्तर्राष्ट्रिय तथा राष्ट्रिय प्रतिबद्धता एवं लक्ष्य हासिल गर्न तहगत सरकार र अन्तरनिकाय समन्वयमा तत्परताका साथ कार्यान्वयनमा जुट्नुपर्ने आवश्यकता छ। संविधानले दिगो शान्ति, विकास, समृद्धि र सुशासन उद्देश्य राखेको छ। यस्तै वार्षिक बजेटमा पनि विकास, समृद्धि, सुशासन र गरिबी निवारण जस्ता विषयले सदैव महत्व पाइरहेको देखिन्छ। सङ्घ, प्रदेश र स्थानीय तह गरी ७६१ सरकार सबैले गरिबी निवारण, उत्पादन तथा उत्पादकत्व अभिवृद्धि, रोजगारी सिर्जना, समृद्धि जस्ता लक्ष्य नै राखेको देखिन्छ। चालु खर्च बढ्दै जाने तर पुँजीगत खर्च औसतमा वार्षिक ६० देखि ६५ प्रतिशतमा सीमित भइरहेको देखिन्छ। विकासका आयोजना तोकेको समयमा पूरा हुने कुरा टाढाका विषय बन्ने गरेका छन् । कति आयोजना त अलपत्र छन् । राष्ट्रिय गौरवका आयोजना होऊन् या रूपान्तरणकारी आयोजना कार्यप्रगति आशातीत देखिँदैन। यी सबै विषय युवाको सरोकारको विषय हुनुपर्ने हो तर हामीकहाँ प्रश्न उठाउने युवालाई कुनै वास्ता छैन । हामी विकास र समृद्धिको रटान गर्दै छौँ तर जो जसका लागि विकास अनि समृद्धि भनिएको हो उनीहरू टाढिँदै छन्, भाग्दै छन् । किन यस्तो भइरहेको छ ? के हामी हाम्रो जनशक्तिलाई स्वदेशमा नै केही गर्न सकिन्छ, बाँच्न सकिन्छ, बचाउन सकिन्छ भनेर कुनै आशा, भरोसा अनि विश्वास दिलाउनेतर्फ ध्यान दिन आवश्यक ठान्दै छौँ त ? आज स्कुल पढ्दैदेखि नेपालमा केही हुँदैन बाहिर नै जानु पर्छ भन्ने मानसिकता किन भराइएको छ बालबालिकामा ? यसमा ती बालबालिका दोषी छैनन्, बाँकी सबै सरोकारवाला दोषी छ । नेपाली युवालाई नेपालमै बस्ने मनस्थिति र परिस्थिति सिर्जना गर्न सकिरहेका छौँ त ? कि देश छाड्न र विदेश जानकै लागि मलजल गरिरहेका छौँ। न्यूनतम जीवनयापनका लागि आधारभूत आवश्यकता परिपूर्ति गर्न नेपालमै उद्यम, व्यवसाय या रोजगारी पाउने अवस्था दिलाउने दायित्व सरकारको होइन र ? अनि स्वदेशमै बस्ने, परिवारसँगै रम्ने र स्वदेशमै योगदान गर्ने शिक्षा, दिक्षा र मनस्थिति बनाउनमा घरपरिवार, विद्यालय अनि समाजको भूमिका रहँदैन ? हामीले जनसाङ्ख्यिक हीरा नचिनेर र नचिनाएर हीरासँग जिरा साटिरहेछौँ। जनसाङ्ख्यिक लाभ लिन हामी त सकेनौँ नै भावी पुस्ता अनि नेपाल आमालाई नै अन्याय गर्दै छौँ । युवाविहीन विकासको सपना बुन्दै छौँ। अहिलेको खुला विश्वमा विदेश नजाने भनेर रोक्ने भन्ने त हुँदैन तर यहाँ नै अवसर दिलायो भने त थप अवसर खोज्ने नेपाली मात्र बाहिर जाँदा हुन् र नेपाली समाज अनि परिवारमा निराश geQ{pdË 5fpbf]xf]. *-गोरखापत्र*

प्रधानन्यायाधीशका चुनौती र दायित्व

तिर्थराज सुवेदी

सर्वोच्च अदालतको ३२ औं प्रधान न्यायाधीशको रूपमा प्रकाशमानसिंह राउत नियुक्त भएपछिका घटनाक्रमहरूले न्यायालय सुधारकालागि सुनौलो अवसर सिर्जना गरिदिएको छ। यदि प्रधानन्यायाधीशबाट केही साहसिक निर्णय र अठोटपूर्ण कदम चाल्ने हो भने दलदलमा फसेको न्यायालयलाई सङ्लो मैदानमा उतार्न सफल हुने निश्चित छ। तटस्थता न्यायालयको धर्म हो । त्यो धर्म न्यायाधीशले फैसलाको आत्मामा प्रकट गर्दछन् । मुख्यगरी न्यायालयको तटस्थता राजनीति र संवैधानिक प्रश्न मिश्रित विवाद निरूपणको क्रममा झल्किने हो। यस्ता विवाद निरूपण गर्दा नेपालको सर्वोच्च अदालत विवादमा परेको इतिहास छ। विगतमा भएका कतिपय फैसलाबाट राजनीति र समाजले उचित निकास पाएको देखिएन, बरु समाज झन् जटिलतातर्फ प्रवेश गऱ्यो । राजनीतिक प्रणालीकै एउटा रूप न्याय प्रणाली हो। राजनीति जस्तो छ त्यसको प्रत्यक्ष बिम्ब न्यायपालिकामा पनि झल्किन्छ । नेपालको राजनीति भ्रष्ट छ, त्यसैले त्यसका बाछिटा हामीले न्यायपालिकामा पनि उछिट्टिएको देखेका छौं । तर लोकतन्त्र नै त्यस्तो व्यवस्था हो जहाँ कमजोरी भएको विषयलाई सच्याउन सम्भव छ । नवनियुक्त प्रधानन्यायाधीशबाट सबै समस्या निराकरण होला भन्ने होइन तर सुरुवात गर्न भने पुण्य समय जुरेको छ। व्यक्तिलाई सुरक्षा आवश्यक पर्छ, जीवन नियमको पनि ख्याल गराइदिनुपर्छ । तर त्यो ऊ वयस्क हुनुभन्दा पहिलेको लागि हो । अब तपाईं वयस्क हुनुहुन्छ । ती कामको लागि अब तपाईंले कसैलाई आफ्नो बनाइराख्नु पर्दैन । त्यसैले तपाईं निर्धक्कताका साथ आफ्नो कर्तव्य निर्वाह गर्न सक्नुहुन्छ मानौं यो समय तपाईंको हो । प्रधानन्यायाधीशको रूपमा प्रकाशमानसिंह राउतको । प्रधान न्यायाधीश भएपछि म शक्ति हुँ भन्ने मनोविज्ञान पैदा हुन सक्छ। चाकडीबाज र उपहारवादीको एनाकोन्डाले हात पाउ बेरिदिन खोज्छन् । बिचौलियाहरूले 'फ्रेन्च परफ्युम र सेराटन डिनर'को प्रस्ताव गर्न सक्छन्। तिनीहरूले सही र गलत छुट्ट्याउने नजर धमिलो बनाइदिन खोज्छन् । यदि प्रधानन्यायाधीश त्यतातर्फ अल्मलियो भने समयले आस गरेको न्यायालयको उज्यालो तर्फको यात्रा धमिलिन सक्छ। उपरोक्त सबै अवरोध छिचोल्ने महत्त्वपूर्ण सर्त लोकतान्त्रिक न्यायिक आचरणको पालना हो । प्रधान न्यायाधीशबाट आस गरिएको सबैभन्दा पहिलो प्रस्थान बिन्दु नै त्यही हो । केहीबाट झिनो प्रयास गर्न खोजेको बाहेक यो ऐतिहासिक अभिभाराबाट प्रायः सबै पूर्वप्रधानन्यायाधीशहरू विमुख रहे । गणेशराज शर्मा र दमननाथ ढुंगानाजस्ता दिग्गज कानुन व्यवसायी तथा राजनीति बुझेको व्यक्तिहरूसँग संगत गरेको र राजनीतिज्ञको स्वभाव बुझेका नवनियुक्त प्रधानन्यायाधीशबाट उपरोक्त दायित्वको जिम्मेवारी बोध नभए फेरि त्यस्तो पात्र खोज्न भविष्यले अझै केही समय पर्खनु पर्नेछ । न्यायाधीश स्वतन्त्र हुन्छन् भन्ने अवधारणा नै विज्ञानविपरीत छ। मान्छे जन्मजातै सामाजिक प्राणी हो । समाजलाई राजनीतिले डोऱ्याइरहेको हुन्छरु। न्यायाधीश कुनै अर्को ब्रह्माण्डको व्यक्ति होइन, कि ऊ सामाजिक गतिविधिबाट प्रभावित नहोस्। यति हो, राजनीतिक हस्तक्षेपले थिलथिलो भएको नेपालको न्यायालयको नेतृत्व गर्ने व्यक्तिले राजनीतिक व्यक्तिलाई ठिक ठाउँमा नराखी न्यायालय लिकमा आउन सक्दैन । त्यसैले प्रधान न्यायाधीशको पहिलो दायित्व नै राजनीतिक नेतृत्वलाई सम्झाउनु रहेको देखिन्छ। न्यायालयमा हस्तक्षेप गर्दा चोलेन्द्रशमशेर जबराहरू जन्मिएको दृष्टान्त प्रधानमन्त्री र कानुनमन्त्रीलगायत न्याय क्षेत्रका सरोकारवालाहरूलाई बुझाउन सक्नुपर्छ । राजनीतिक प्रणालीकै एउटा रूप न्याय प्रणाली हो। राजनीति जस्तो छ त्यसको प्रत्यक्ष बिम्ब न्यायपालिकामा पनि झल्किन्छ । न्यायपालिकामा विकृतिको जग पञ्चायतकालपछिको जननिर्वाचित प्रधानमन्त्री र तत्कालीन प्रधान न्यायाधीशले नै राखेका थिए । तर निजहरूको भारी व्यक्तित्वका कारणले सरोकारवालाहरूले सुनिने गरी त्यसको विरोध गर्न सकेनन्। न्यायको मान्य सिद्धान्तभन्दा उनीहरूको निजी इच्छाहरू सर्वोच्चमा हाबी भए। त्यही विश्वासको जगमा टेकेर आफन्तहरूलाई प्रधानन्यायाधीशको रोल क्रममा समेत राखियो। तर हाम्रो न्यायालयले अब थप राजनैतिक हस्तक्षेप सहन सक्दैन। युगीन दायित्व र अभिभारालाई अन्तर मनले सम्झेर भनिदिनु उपयुक्त हुन्छ, अदालतमा अब राजनीतिक हस्तक्षेप बन्द गरौं । न्यायालयलाई स्वाभिमानपूर्वक आफ्नो कर्महरू गर्न दिऔं। तपाईंहरू न्यायालयमा हस्तक्षेप रोक्नुस्, म निष्पक्ष र सक्षम न्यायालय दिन्छु । अहिले उपरोक्त अभिभारा राजनीति नबुझेको, त्यसबाट बिल्कुल टाढा स्वतन्त्र भनिएको न्यायाधीशबाट पूरा हुन नै सक्दैन । तत्काल निष्कर्ष नआउला तर चुचुरोबाट पानी खनाइदियो भने त्यसले बाटो र गन्तव्य आफैं तय गर्छ । प्रधान न्यायाधीशज्यूले सुरुवात गरिदिनुस्, पछि आउनेले त्यसलाई निरन्तरता नदिई सुखै पाउने छैनन् । केही गुण र निर्विवाद व्यक्तित्वकै कारण त्यो आशा गरिएको छ।

-अन्नपूर्ण

रोयल्टी बाँडफाँटको व्यवस्था पुनरावलोकन जरुरी: मुख्यमन्त्री आचार्य

नमस्ते समचारदाता
अर्घाखाँची, कार्तिक/१२

लुम्बिनी प्रदेशका मुख्यमन्त्री चेतनारायण आचार्यले प्रदेश तहलाई वित्तीय क्षेत्रमा बलियो बनाउन राजस्व र रोयल्टी बाँडफाँटको व्यवस्थालाई पुनरावलोकन गर्न जरुरी रहेको बताउनुभएको छ । संविधानको भावनाअनुसार प्रदेश र स्थानीय तहलाई प्राथमिकतामा राखेर राजस्व र रोयल्टी बाँडफाँट गरिनुपर्ने भनाइ उहाँको छ । अहिले राजस्व र रोयल्टी बाँडफाँट न्यायपूर्ण हुन सकेको छैन । राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोगको आयोजनामा लुम्बिनी प्रदेशमा भएको रोयल्टी बाँडफाँटको वर्तमान प्रणालीको संरचना, आधार र ढाँचाको पुनरावलोकन सम्बन्धी अध्ययन विषय अन्तरक्रिया कार्यक्रममा मुख्यमन्त्री आचार्यले हाल रोयल्टी बाँडफाँट प्रणालीलाई पुनरावलोकन गर्न जोड दिनुभयो । उहाँले हाल भइरहेको ५० प्रतिशत सङ्घीय सरकार, २५ प्रतिशत प्रदेश र २५ प्रतिशत स्थानीय तहको मापदण्डलाई परिमार्जन गर्न आग्रह गर्नुभएको छ । ४० प्रतिशत सङ्घीय सरकार र बाँकी ६० प्रतिशत प्रदेश तथा स्थानीय तहमा राजश्व र रोयल्टी वितरणको मापदण्ड बनाउन सुझाव दिनुभएको छ । 'संविधानले प्रदेश र स्थानीय तहलाई एकल तथा साझा सुचीका अधिकार कार्यान्वयन गर्न जिम्मेवारी प्रदान गरेको छ । त्यसमा पनि मौलिक हकको कार्यान्वयनको जिम्मेवारी पनि छ । तर, वित्तीय स्रोतमा भने त्यसरी बाँडफाँट गरिएको छैन' उहाँले भन्नुभयो, 'स्थानीय तहले सङ्कलन गरेको प्राकृतिक स्रोतको रोयल्टी तथा राजस्व स्थानीय तहको सञ्चित कोषमा दाखिला गर्ने काम भयो । प्रदेशसम्म आउनुपर्ने राजस्व जम्मा हुन सकेन ।' आगामी वर्षको राजस्व बाँडफाँटमा वित्त आयोग प्रदेश र स्थानीय तहको पक्षमा दृढतापूर्वक उभिनुपर्ने बताउनुभयो । अन्तर्राष्ट्रिय स्तरबाट प्राप्त हुने रोयल्टीको हकदार प्रदेश सरकार भए पनि त्यो रोयल्टी बुझाउन सङ्घीय सरकारले भुलेको टिप्पणी मुख्यमन्त्री आचार्यले गर्नुभयो । वन क्षेत्रबाट प्रदेश सरकारले राजस्व वृद्धिको आशा गरेको छ । सङ्घीय कानुन बाधक बन्दा वन क्षेत्रबाट राजस्व सङ्कलन निकै कम भएको भनाइ उहाँको छ । वन क्षेत्रमा देखिएको कानुनी जटिलता फुकाउन जरुरी रहेको उहाँले बताउनुभयो । राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोगका सदस्य जुद्धबहादुर गुरुङको अध्यक्षतामा भएको कार्यक्रममा प्राकृतिक स्रोतमाथिको स्थानीय अपनत्वको प्रतिनिधित्व गराउन, प्राकृतिक स्रोतको संरक्षण तथा दिगो उपयोगको वातावरण तयार गर्न, वातावरणीय तथा आर्थिक सामाजिक क्षेत्रमा पर्न जाने नकारात्मक प्रभावलाई न्यूनीकरण गर्न वित्तीय स्रोतको सुनिश्चितता, तीन तहका सरकार मार्फत प्रभावित क्षेत्रको विकास, गरिबी निवारण र सामाजिक उत्तरदायित्व निर्वाह गर्नेलगायत रोयल्टी बाँडफाँटको उद्देश्य राखिएको जानकारी गराइएको थियो । नेपालमा रोयल्टी पर्वतारोहण, विद्युत, वन, खानी तथा खनिज, पानी तथा अन्य शीर्षकमा सङ्कलन भइरहेको छ । रोयल्टी सङ्कलनको अवस्था भने घट्दो अवस्थामा छ । रोयल्टीले नेपालको कुल राजस्वको शून्य दशमलव ५८ प्रतिशत मात्र योगदान गरेको देखिन्छ । आर्थिक वर्ष २०७९-८० मा सबैभन्दा धेरै विद्युतबाट रोयल्टी सङ्कलन भएको छ । विद्युतबाट ५४ प्रतिशत, वनबाट २२ प्रतिशत, पर्वतारोहणबाट १५ प्रतिशत र खानी तथा खनिजबाट ९ प्रतिशत रोयल्टी सङ्कलन हुने गरेको विज्ञ कृष्ण पन्तले जानकारी दिनुभयो । अन्तरक्रिया कार्यक्रममा प्रदेश सरकारका मन्त्री, प्रमुख सचिव, प्रदेशसभा संसदीय समितिका सभापति, प्रमुख सचेतक, निजी क्षेत्रका अगुवा एवम् सरोकारवाला निकायका प्रमुख तथा प्रतिनिधिहरूको सहभागिता रहेको थियो ।

खर काट्न भारत जान्छन् नेपाली विद्यार्थी

नमस्ते समचारदाता
बैतडी, कार्तिक/१२

भारतका वनपाखामा नेपाली महिला र बालबालिका खर काट्ने काममा व्यस्त हुन थालेका छन् । भारतीय किसानले दैनिक ज्यालादारीमा खर कटाउने भएकाले मौसमी रोजगारीका लागि झुलाघाटबाट कात्तिक पहिलो साता एक हजार नेपाली पिथौरागढ पुगेका छन् । झुलाघाट सीमा प्रहरी चौकीको तथ्याङ्क अनुसार कात्तिक १ देखि ९ गतेसम्म एक हजार ४४ जना नेपाली भारत गएको तथ्याङ्क छ । यीमध्ये ४०१ जना महिला रहेका छन् । कामको खोजीमा १८ देखि २० वर्ष उमेर समूहका युवा सीम पारि गएको झुलाघाट सीमा प्रहरी चौकीका इन्चार्ज गङ्गाराम टमटाले बताउनुभयो । दसैं तिहारका बेला विद्यालय बिदा भएकाले खर काट्न जानेमा अधिकांश विद्यार्थी सहभागी छन्रु। नाकाबाट बाहिरिनेमा युवाको उमेर खुल्ने कागजपत्र हेरेर मात्रै सीमापारि जान दिएको चौकी इन्चार्ज टमटाले बताउनुभयो । भारतमा खर काट्ने सिजन भएकाले गाउँबाट २० जना विद्यार्थी भारतको पिथौरागढ हिँडेको सिगास गाउँपालिका-१ को पञ्चोदय माविका व्यवस्थापन समिति अध्यक्ष भानसिंह धामीले बताउनुभयो । उहाँले कापीकलमको जोहो गर्न बिदाको बेला हरेक वर्ष गाउँबाट २०/२५ जना विद्यार्थी भारत जाने गरेको बताउनुभयो । भारतमा दैनिक पाँच सयदेखि आठ सय भारतीय रुपियाँ ज्याला पाउने गरेको खर काट्न भारत जाँदै गरेका नेपाली विद्यार्थी गम्भीर धामीले बताउनुभयो । एक महिना काम गर्दा २० देखि ३० हजार नेपाली रुपियाँ बचत हुने उहाँले बताउनुभयो । अधिकांश बालबालिकाका आमाबुवा पनि साथमै हुने भएकाले ठुलो परिवार संख्या हुनेले महिनामा ५० हजार आम्दानी गर्दै आएका छन् । स्वदेशमा दैनिक ज्याला मजदुरीको काम नपाएपछि सुदूरपश्चिमका अधिकांश जिल्लाका नेपाली मौसमी रोजगारी खोज्न भारतको पिथौरागढ पुग्ने गरेका छन् । हिउँदे खेतीका रूपमा गहुँ छरेर गाउँका पुरुष ठुलो संख्यामा भारत जाने तयारी गरिरहेको पुर्चौंडी नगरपालिका-५, कुवाकोटका किरण पार्कीले बताउनुभयो । जिल्लाको पुर्चौंडी नगरपालिका, सिगास गाउँपालिका, सुर्नया गाउँपालिका, दशरथ चन्द नगरपालिका, दोगडाकेदार गाउँपालिका, मेलौली नगरपालिका, शिवनाथ गाउँपालिका, पञ्चेश्वर गाउँपालिका र पाटन नगरपालिकाबाट भारत जानेको संख्या अधिक रहेको छ ।

नमस्ते कर्णालीमा लेख, रचना पठाउन
namastekarnali2067@gmail.com
9847246903

विधिविज्ञान प्रयोगशालामा जनशक्ति अभाव

नमस्ते समचारदाता
नेपालगन्ज, कार्तिक/१२

नेपाल प्रहरी प्रदेश कार्यालय विधिविज्ञान एकाइ (प्रयोगशाला) नेपालगञ्जले स्थापनकालदेखि अहिलेसम्म दुई हजार दुई सय ६७ घटनाका छ हजार सात सय ८२ नमुना परीक्षण गरेको छ । सीमित जनशक्ति र प्रविधिको प्रयोग गरेर पनि ती नमुना परीक्षण भएको हो । उक्त परीक्षणमध्ये आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा पाँच सय दुई घटनाका एक हजार पाँच सय ५२ नमुना, आव ०७९/०८० मा सात सय ९९ घटनाका दुई हजार चार सय ४० नमुना, आव ०८०/०८१ मा सात सय ४७ घटनाका दुई हजार एक ८६ नमुना र आव ०८१/०८२ मा दुई सय १९ घटनाका छ सय चार नमुना परीक्षण भएको नेपाल प्रहरी प्रदेश कार्यालय, विधि विज्ञान एकाइ, नेपालगञ्जले जनाएको छ । विसं २०७८ मङ्सिरदेखि सो प्रयोगशालामा फौजदारी अपराधसँग सम्बन्धित शङ्कास्पद खाना, पेय पदार्थ, बान्ता, ऱ्याल, 'स्टोम्याच वास' आदिबाट विषादी परीक्षण र र गतबाट मादक पदार्थ तथा लागुपदार्थको परीक्षण हुने गरेको नेपाल प्रहरी प्रदेश कार्यालय विधिविज्ञान एकाइ, नेपालगञ्जका प्रमुख यमलाल बस्नेतले जानकारी दिनुभयो । उहाँले त्यसबाहेक भिसेरा नमुनाबाट विषादी तथा अन्य रासायनिक परीक्षण, जैविक नमुनाको परीक्षणसमेत हुने उल्लेख गर्दै अन्य अप्राकृतिक मृत्युसँग सम्बन्धित सम्पूर्ण भौतिक सबुद परीक्षण हुने बताउनुभयो । "पर्याप्त जनशक्ति र प्रविधि नहुँदा केही घटना फर्छ्योट हुन बाँकी छन्", प्रहरी निरीक्षक बस्नेतले भन्नुभयो । उहाँले जटिल घटनामा अदालतमा द्विविधा रहँदा अदालतलाई बकपत्रमार्फत स्पष्ट गरिने उल्लेख गर्दै लुम्बिनीबाहेक कर्णाली र सुदूरपश्चिमका घटना पनि परीक्षण गर्नुपर्ने भएकाले कामको चाप बढेको तर जनशक्ति पर्याप्त नभएको बताउनुभयो । प्रविधिमा सहज पहुँच र तालिम पर्याप्त भए काम गर्न सहज हुन्छ प्रमुख बस्नेतको भनाइ छ । प्रदेशअनुसार लुम्बिनीमा एक हजार एक सय १२ घटनाका तीन हजार ८८ नमुना, कर्णालीमा चार सय ८७ घटनाका एक हजार तीन सय ५० नमुना र सुदूरपशिचममा छ सय ६८ घटनाका दुई हजार तीन सय ४४ सहित कुल छ हजार सात सय ८२ नमुनाको परीक्षण सम्पन्न भएको छ । भविष्यमा विधिविज्ञानका विभिन्न विधाका शाखा सञ्चालन गर्ने योजना रहेको र तत्काल लागुऔषधसँग सम्बन्धित नमुनाको परीक्षणसमेत सुरु गर्ने प्रयोगशालाले जनाएको छ । काठमाडौं बाहिर पश्चिम नेपालमा प्रहरीले यस प्रयोगशालामार्फत परीक्षण सुरु गरेपछि अपराध अनुसन्धान तथा फौजदारी न्याय प्रणालीमा सघाउ पुग्दै आएको छ ।

स्थानीय तहमा बेथिति : खरिद गुरुयोजना बिनै साढे एक अर्ब खर्च

■ नमस्ते समचारदाता
दैलेख, कार्तिक/१२

सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६३ बमोजिम १० करोडभन्दा बढी रकमको वस्तु निर्माण परामर्श खरिद गर्दा खरिद गुरुयोजना निर्माण गरी खरिद गर्नुपर्नेमा दैलेखका ११ स्थानीय तहले खरिद गुरुयोजना निर्माण नै नगरी एक अर्ब ४७ करोड ३७ लाख ६७ हजार रुपियाँ खर्च गरेका छन् । स्थानीय तहले स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा २५ र दफा ७१ मा भएको व्यवस्था र सार्वजनिक खरिद ऐनसमेत लत्याउँदै रकम खर्च गरेको महालेखाको प्रतिवेदनमा उल्लेख छ । महालेखाको आर्थिक वर्ष २०७९/८० को प्रतिवेदनमा उल्लेख गरिए अनुसार वार्षिक १० करोड रुपियाँभन्दा बढीको वस्तु निर्माण तथा परामर्श सेवा दिँदा खरिद गुरुयोजना निर्माण गरी उक्त रकम खर्च गर्न सकिने उल्लेख गरिए पनि स्थानीय तहले खरिद गुरुयोजना निर्माण नगरी सो रकम खर्च गरेको देखाएको छ । जिल्लाको नारायण नगरपालिकाले खरिद गुरुयोजना निर्माण नगरी आव २०७९/८० मा १७ करोड ८२ लाख ८१ हजार रुपियाँ खर्च गरेको छ । दुल्लु नगरपालिकाले २६ करोड २० लाख ९९ हजार, चामुण्डाबिन्द्रासैनी नगरपालिकाले १६ करोड २३ लाख ८० हजार, आठबिस नगरपालिकाले २४ करोड ६६ लाख १३ हजार रुपियाँ खर्च गरेका छन् । त्यस्तै जिल्लाको ठाँटीकाँध गाउँपालिकाले खरिद गुरुयोजना निर्माण नगरी आव २०७९/८० मा १८ करोड तीन लाख ६२ हजार रकम खर्च गरेको छ । पालिकाले एकीकृत स्वास्थ्य पूर्वाधार कार्यक्रमसमेत गरी उक्त रकम खर्च गरेको हो । ठाँटीकाँध गाउँपालिकाका लेखापाल लोकेन्द्र भण्डारीले खरिद गुरुयोजना निर्माण गरी खर्च गर्नुपर्ने भए पनि गुरुयोजना निर्माण नगरी उक्त रकम खर्च भएको बताउनुभयो । उहाँले वस्तु निर्माण परामर्शलगायतका क्षेत्रमा एक आवमा त्यति रकम खर्च हुनु स्वाभाविक भएको बताउनुभयो । उहाँले भन्नुभयो, "गाउँपालिकाका हरेक वस्तु निर्माण तथा खरिद गर्दा त्यति रकम खर्च भएको हो ।" भैरवी गाउँपालिकाले समेत खरिद गुरुयोजना निर्माण नगरी १७ करोड ९७ लाख आठ हजार, महाबु गाउँपालिकाले १५ करोड ४० लाख, नौमुले गाउँपालिकाले १५ करोड १० लाख ८२ हजार, भगवतीमाई गाउँपालिकाले १७ करोड सात लाख ४८ हजार, डुङ्गेश्वर गाउँपालिकाले १० करोड २५ लाख ९५ हजार, गुराँस गाउँपालिकाले १६ करोड २६ लाख २९ हजार रुपियाँ खर्च गरेका छन् । त्रिभुवन विश्वविद्यालयका उपप्राध्यापक एवं स्थानीय शासनविज्ञ दिपेश घिमिरेले स्थानीय तहका जनप्रतिनिधिले आवश्यकता र औचित्यका आधारमा खर्च मापदण्ड तयार गरी बजेट खर्च गर्ने सक्ने अधिकार स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐनले दिए पनि सार्वजनिक खरिद ऐनलाई समेत लत्याउँदै बजेट खर्च गरिनु स्थानीय सरकारमाथि गम्भीर सङ्कट रहेको महालेखाले पुष्टि गरेको बताउनुभयो । उहाँले खरिद गुरुयोजना नबनाएर आफ्ना नजिकका मान्छेलाई सामग्री खरिद गर्न लगाउने समस्याले गर्दा स्थानीय तहमाथि नै प्रश्न उठेको बताउनुभयो । उहाँले खरिद गुरुयोजना निर्माण गरी खर्च प्रणालीलाई पारदर्शीमैत्री बनाउन उनीहरूको क्षमता वृद्धि गर्न आवश्यक रहेको बताउनुभयो । महालेखा नियन्त्रक कार्यालयका सूचना अधिकारी एवं उपमहालेखा नियन्त्रक ओम रिजालले कुनै पनि सार्वजनिक निकायले वार्षिक १० करोड रुपियाँभन्दा बढीको वस्तु निर्माण तथा परामर्श सेवा खरिद गर्दा खरिद गुरुयोजना बनाउनुपर्ने बताउनुभयो । उहाँले पालिकाले आवभित्र गरेका सम्पूर्ण खर्चको विवरणका आधारमा महालेखाको प्रतिवेदनमा उल्लेख गरिए पनि आर्थिक सुशासन र पारदर्शिताका लागि स्थानीय तहले खरिद गुरुयोजना निर्माण गर्नुपर्ने बताउनुभयो ।

'नेपालगन्ज कनक्लेभ' को दोस्रो संस्करण हुँदै

■ नमस्ते समचारदाता
नेपालगन्ज, कार्तिक/१२

नेपालगञ्ज CONCLAVE
5-6 DECEMBER 2024
NEPALGUNJ

समृद्ध र दिगो भविष्यको बाटोमा नेपालगन्ज कनक्लेभको दोस्रो संस्करण मङ्सिर २० र २१ गते (५-६ डिसेम्बर, २०२४) नेपालगन्जमा हुने भएको छ । धारा नेपालगन्ज म्याराथनको पूर्वसन्ध्यामा आयोजना हुँदै आएको कनक्लेभ नेपाल युवा उद्यमी मञ्च नेपालगन्ज च्याप्टर सँगको सहकार्यमा क्रियटिभ ह्याण्डस्ले आयोजना गर्दै आएको छ । यसपटक आठ वटा सत्रमा छलफल गरिने तय भएको नेपालगन्ज कनक्लेभका निर्देशक जनक नेपालले बताउनुभएको छ । "कनक्लेभमा स्थानीय सरोकारको मुद्दादेखि राष्ट्रिय महत्वका समसामयिक विषयमा बहस हुनेछ," निर्देशक नेपालले भन्नुभयो, "गतवर्ष निकै गहन र अर्थपूर्ण बहसहरु भए । सोही सफलताबाट उत्साहित भएर यसपटक सत्रहरु बढाएका छौं ।" "यसपटकको कनक्लेभमा स्थानीय मुद्दाका रुपमा नेपालगन्जको उर्जा सङ्कटलाई बहसको विषय बनाइएको छ । बितेको वर्ष हामीले आँखै अगाडि जलवायु परिवर्तनका असरहरु देख्यौं ।" क्रियटिभ ह्याण्डसका अध्यक्ष टीएस ठकुरीले भन्नुभयो, "हिमतालहरु फुटे भने तराईमा पानीको सतह गहिरिँदै जानुका साथै गर्मी बढ्यो । नेपालगन्ज कनक्लेभको अर्कोसत्र जलवायु परिवर्तनले निम्त्याउन लागेको सङ्कट र अनुकूलनको रणनीतिमा केन्द्रीत हुनेछ ।" यसैगरी, शिक्षा प्रणालीमा गर्नुपर्ने सुधारबारे अर्को सत्र सञ्चालन गरिने र शिक्षामा सुधारमा स्थानीय सरकारले गर्नसक्ने र गरेका अभ्यासमाथि यो सत्रमा छलफल गर्ने तय गरिएको ठकुरीले जानकारी दिनुभयो । उहाँका अनुसार नेपालगन्ज कनक्लेभमा अर्थतन्त्र सुदृढीकरणका लागि व्यापार घाटाको दिगो व्यवस्थापनबारे गहन छलफल हुनेछ । सो सत्रमा नेपालले वर्षौंदेखि भोग्दै आएको व्यापार घाटा कम गर्न र हाल निर्यात गरिरहेका बस्तुमा मूल्य वृद्धिका उपायबारे छलफल हुनेछ । अर्थतन्त्रसँगै जोडिएको अर्को विषय पर्यटनमा अर्को सत्र सञ्चालन हुनेछ । त्यसमा नेपालको पर्यटन व्यवसायको नक्सामा पश्चिम नेपालको सम्भावनाको खोजी हुनेछ । पश्चिम नेपालमा बन्न सक्ने नयाँ पर्यटकीय सर्किटबारे बहस हुने अपेक्षा गरिएको ठकुरीले बताउनुभयो । अध्यक्ष ठकुरीले भन्नुभयो, "नेपालगन्ज कनक्लेभ १०औं धारा नेपालगन्ज म्याराथनको पूर्वसन्ध्यामा हुनेछ । खेलकुदलाई जोडेर अर्को महत्वपूर्ण सत्र छ, किन दौडिन्छ मानिस ? जहाँ म्याराथनको मात्र कुरा हुनेछैन, जीवन र जगत, करिअर र संघर्ष अनि, सिर्जना, सफलता र सन्तुष्टिबारे छलफल हुनेछ ।" "साहित्यमा यसपटक नेपाली आख्यानबारे चर्चा गर्नेछौ, जहाँ साहित्यको ऐनामा समाज कति अट्न सक्यो बहस हुनेछ । नेपालगन्ज कनक्लेभमा यसपटक राजनीतिक सत्र पनि थपिएको छ । खासगरी पछिल्लो समय हुर्किंदै गएको निराशाको अर्न्तय खोतल्ने प्रर्यत्न हुनेछ ।" ठकुरीले भन्नुभयो, "निराशालाई चिरेर नयाँ आशा र उत्साह जगाउन राजनीतिक नेतृत्वसँग के योजना छ, बहस हुनेछ । नेपालगन्ज कनक्लेभमा हुने छलफलले आमसरोकारका मुद्दामा सार्वजनिक बहसको प्रर्वधन हुने र प्रकारान्तरले त्यसको लाभ समुदायले प्राप्त गर्ने विश्वास लिएका छौं ।" नेपालगन्ज कनक्लेभका दुवै दिनका शुभारम्भ विद्वत प्रवचनबाट हुने, बहुभाषिक कविता वाचन र मुशायरा पनि सँगै हुने तथा कनक्लेभका सत्र शीर्षक र वक्ताहरु छिट्टै सार्वजनिक गरिने आयोजकले जनाएको छ । कनक्लेभ र म्याराथनका कारण मङ्सिर २०, २१ र २२ गते नेपालगन्ज उत्सवमय हुनेछ ।

नेपाल एयरलाइन्सको टीकापुरमा परीक्षण उडान

■ नमस्ते समचारदाता
कैलाली, कार्तिक/१२

टीकापुर हवाइमैदानको पुनः परीक्षण गरिएको छ । परीक्षण उडानमा नागरिक उययन प्राधिकरणका प्रवक्ता ज्ञानेन्द्र भूल, क्याप्टेन महेश विष्ट, उज्जवल सिलवाल, इन्जिनियर सम्राट प्रधान लगायतका प्राविधिक टिम आएको छ । पर्यटन तथा नागरिक उययन राज्यमन्त्री अरुणकुमार चौधरी पनि टीकापुरमै हुनुहुन्छ । पर्यटन तथा नागरिक उययन मन्त्रालयले परीक्षणका लागि जहाज पठाएपछि यहाँका नागरिक खुशी भएका छन् । सुदूरपश्चिम प्रदेश सरकारका उद्योग पर्यटन तथा वन वातावरणमन्त्री लक्ष्मणकिशोर चौधरीले सङ्घीय सरकारले सेवा निरन्तर गर्न सहयोग गरे प्रदेश सरकारले सुदूरपश्चिमका पहाडी जिल्लामा हवाई सेवा सञ्चालन गर्न अनुदान दिन सक्ने बताउनुभयो । टीकापुरबाट तत्कालीन अवस्थामा अछामको साँफेबगर, जुम्ला, काठमाडौं, धनगढी, नेपालगञ्जमा हवाइ यातायात चलेको थियो । बर्दिया क्षेत्र नम्बर २ का प्रतिनिधि सभा सदस्य लालवीर चौधरी पनि कैलाली, बर्दियाका आठ पालिका, यहाँ सञ्चालित रानी जमरा कुलरिया सिँचाइ आयोजना र अन्य परियोजनाका कारण हवाइ यातायात एकदमै आवश्यक रहेको बताउनुभयो । टीकापुर नगरपालिकाका प्रमुख रामलाल डगौरा थारु पनि सङ्घीय सरकारले जहाजको व्यवस्था गर्नुपर्ने र यहाँका जनताको माग पूरा गर्नुपर्ने बताउनुभयो । वि.सं २०४१ सालदेखि एक दशक प्रयोगमा आएर टीकापुको हवाइ यातायात बन्द भएको थियो । तत्कालीन पर्यटन मन्त्री लोकेन्द्र विष्टमगरले पनि टीकापुर हवाइमैदानमा परीक्षण उडान गर्नुभएको थियो । टीकापुर उद्योग वाणिज्य सङ्घका अध्यक्ष चक्रपाणि सापकोटाले हवाई मैदान अब निरन्तर चल्नुपर्ने माग गर्नुभयो ।

हिरासतमा प्रहरीद्वारा आत्महत्या

■ नमस्ते समचारदाता
दाङ, कार्तिक/१२

बलात्कार आरोपमा पक्राउ परेका एक जना सशस्त्र प्रहरीले प्रहरी हिरासतमै आत्महत्या गरेका छन् । वडा प्रहरी कार्यालय घोराहीको नियन्त्रणमा रहेका प्युठान सरुमारानी गाउँपालिका-४ घर भई ज्वालामाई गण भालुवाङमा कार्यरत सशस्त्र प्रहरी जवान रेवन पचभैया मगरले झुन्डिएर आत्महत्या गरेका हुन । वडा प्रहरी कार्यालय घोराहीको शौचालयको झ्यालमा प्रयोग गरिएको फलामको रडमा आफूले लगाएको स्याण्डो र टिसर्टले झुन्डिएर आत्महत्या गरेको जिल्ला प्रहरी कार्यालय दाङका प्रमुख प्रहरी उपरीक्षक अर्जुन तिमिल्सिनाले जानकारी दिनुभएको छ । प्रहरी उपरीक्षक तिमिल्सिनाका अनुसार सोमवार बिहान करिब पाँच बजेतिर शौचालय गएको र लामो समयसम्म नफर्किएपछि ढोका खोलेर हेर्दा झुन्डिएको अवस्थामा भेटिएका थिए । गत असोज २४ मा भलुबाङका १४ र ८ वर्षीय दुई बालिकालाई बलात्कार गरेको आरोपमा भालुबाङस्थित सशस्त्र प्रहरी बल ज्वाला माई गणका दुई प्रहरी नियन्त्रणमा थिए । आरोपित अर्का एक जना हिरासतमै छन् ।

नमस्ते कर्णाली
Namaste Karnali National Daily राष्ट्रिय दैनिक
नमस्ते कर्णाली राष्ट्रिय दैनिकका लागि प्रकाशक/ सम्पादक : अशोक भण्डारी ,प्रधान कार्यालय : कोहलपुर-११ बाँके, शाखा:सुर्खेत,हुम्ला,मुगु,कालिकोट,जुम्ला,डोल्पा,बाजुरा
सम्पर्क : ९८४७२४६९०३ इमेल: namastekarnali1@gmail.com मुद्रण: गैरे अपसेट प्रेस (छापाखाना), कोहलपुर, बाँके